

Term End Examination – December, 2017
Program Title : Rural Development
Academic Session : 2017-18
Course Title : Communication and Extension in Rural Development
Course Code : RD-09

Time -3 hours
Full Marks -100

Answer any four questions from Group – 'A' , any two questions from Group – 'B' and any three questions from Group –'C'.

Group – 'A'
ବିଭାଗ – 'କ'

(Answer any four questions each within 100 words)
(ଯେକୌଣସି ଚାରୋଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୧୦୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ)

Q.No.1: Write short notes on:

[Marks : 5×4 =20]

- (a) What is Dominant paradigm of development in communication?
(କ) ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକାଶର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ନମୁନା କ'ଣ ?
- (b) What is ACADA model of communication by UNICEF ?
(ଖ) ୟୁନିସେଫ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ACADA ଯୋଗାଯୋଗ ଢାଞ୍ଚାଟି କ'ଣ ?
- (c) What are the core values of Development Journalism?
(ଗ) ବିକାଶମୂଳକ ସାମ୍ବାଦିକତାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ମୂଲ୍ୟ କ'ଣ ?
- (d) What are the advantage of folk media in communication?
(ଘ) ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲୋକ ମାଧ୍ୟମର ସୁବିଧା ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?
- (e) Differentiate between formal education and extension education?
(ଙ) ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ସଂପ୍ରସାରଣ ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନିରୂପଣ କର ।
- (f) What are basic principles of National Agricultural Innovation Project (NAIP)?
(ଚ) ଜାତୀୟ କୃଷି ନବରେତନା ଯୋଜନାର ମୌଳିକ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?
- (g) What are the barriers in Development Communication in an Organization ?
(ଟ) କୌଣସି ସଂଗଠନରେ ବିକାଶ ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

Group – 'B'
ବିଭାଗ – 'ଖ'

(Answer any two questions each within 250 words)
(ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୨୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ)

Q.No.2

[Marks : 10×2=20]

- (a) Describe about the history of Development Communication in India?
(କ) ଭାରତରେ ବିକାଶ ଯୋଗାଯୋଗ ଇତିହାସ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

(b) What are the elements of Development Communication?

(ଖ) ବିକାଶ ଯୋଗାଯୋଗର ବିବିଧ ଉପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକ କଣ ?

(c) What is Lab to Land Programme? Describe its objectives in detail.

(ଗ) 'ପରୀକ୍ଷାଗାରରୁ କ୍ଷେତ' କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କ'ଣ ? ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସବିସ୍ତୃତ ଆଲୋଚନା କର ?

(d) Describe different steps of Extension Educational Process in detail.

(ଘ) ସଂପ୍ରସାରଣ ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିବିଧ ସ୍ତର ଗୁଡ଼ିକ ସବିଶେଷ ଆଲୋଚନା କର ।

(e) Differentiate between Development Support Communication and Development Communication as an integral part of Communication in rural development.

(ଙ) ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅଙ୍ଗ ଭାବରେ ବିକାଶ ସହଯୋଗୀ ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ବିକାଶ ଯୋଗାଯୋଗର ପ୍ରଭେଦ ନିରୂପଣ କର ।

Group –'C'

ବିଭାଗ – 'ଗ'

(Answer any three questions each within 500 words)

(ଯେକୌଣସି ତିନୋଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୫୦୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କର)

Q.No.3

[Marks : 20×3=60]

(a) What are the various approaches in development communication ?

(କ) ବିକାଶ ଯୋଗାଯୋଗ ବିବିଧ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

(b) What is communication? What are the seven C's of effective communication? Describe briefly about the classification of communication channels.

(ଖ) ଯୋଗାଯୋଗ କ'ଣ ? ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଯୋଗାଯୋଗର ସାତଟି 'ସି' କ'ଣ ? ଯୋଗାଯୋଗ ଚାଳନା ଗୁଡ଼ିକର ବର୍ଗୀକରଣ ସଂପର୍କରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।

(c) What are the principles of Extension of Education ? Describe it briefly.

(ଗ) ସଂପ୍ରସାରଣ ଶିକ୍ଷାର ନୀତିଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ? ସେ ସଂପର୍କରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ।

(d) What is Krishi Vigyan Kendra? Describe its concept and objectives in detail.

(ଘ) କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର କ'ଣ ? ଏହାର ଅବଧାରଣା ଓ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସବିସ୍ତୃତ ଆଲୋଚନା କର ।

(e) What are the different mass media methods as an integral part of extension methods in rural development ?

(ଙ) ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂପ୍ରସାରଣ ପଦ୍ଧତିର ଏକ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅଂଶ ଭାବରେ କେଉଁ ସବୁ ଗଣ ଯୋଗାଯୋଗ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ ?

(f) What are the characteristics of successful organizations? Describe in detail.

(ଚ) ସଫଳ ସଂଗଠନ ର ଚାର୍ତ୍ତିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସବିସ୍ତୃତ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

****